

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

Голові
Комітету Верховної Ради України
з питань правоохоронної діяльності
Сергію ІОНУШАСУ
ionushas@rada.gov.ua
karchemska@rada.gov.ua

Шановний пане Сергію!

Національна асоціація адвокатів України (далі – НААУ) висловлює Вам свою повагу та звертається стосовно такого.

На адресу НААУ надійшов Ваш лист вх. від 05.01.2024 № 130/0/1-24 із проханням надати свої пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення» (реєстраційний номер № 10379 від 25.12.2023).

Зважаючи на необхідність оптимізації засад адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, Центром надання методичної допомоги та координації волонтерського руху адвокатів з правового захисту військовослужбовців НААУ було здійснено правовий аналіз вказаного законопроекту.

З огляду на наведене НААУ не підтримує запропоновані зміни та вважає, що законопроект № 10379 від 25.12.2023 потребує доопрацювання.

Додаток: на 7 арк.

Голова
Національної асоціації адвокатів України,
Ради адвокатів України

[ПІДПИС]

Лідія ІЗОВІТОВА

Зауваження та пропозиції Національної асоціації адвокатів України до проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального Кодексу України щодо посилення відповідальності за військові правопорушення» (реєстр. № 10379 від 25.12.2023)

Законопроект спрямований на удосконалення з урахуванням вимог воєнного стану засад адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

НААУ вважає, що проект Закону № 10379 від 25.12.2023 потребує доопрацювання, оскільки містить норми, які послаблюють реалізацію принципу законності під час розгляду справ про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень.

	Редакція законопроекту № 10379	Зауваження та пропозиції
1	<p>Частина сьома статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення</p> <p>Строки накладення адміністративного стягнення</p> <p>Адміністративне стягнення за вчинення в особливий період правопорушень, передбачених статтями 210 і 210-1 цього Кодексу, може бути накладено протягом трьох років з дня його вчинення або виявлення.</p>	<p>Відповідно до частини другої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) на особу, якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього Кодексу чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніш як через три місяці з дня його виявлення, крім справ про адміністративні правопорушення, зазначені у частинах третій – шостій цієї статті.</p> <p>Звертаємо увагу, що доповнення статті 38 КУпАП після частини шостої новою частиною сьомою, яка передбачає спеціальний строк накладення стягнення за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтями 210 і 210-1 КУпАП, фактично не відповідає положенням частини другої статті 38 КУпАП, якою спеціальні строки можуть встановлюватися лише у справах про адміністративні правопорушення, зазначені у частинах третій – шостій цієї статті.</p>

Водночас законопроект не передбачає внесення змін до частини другої статті 38 КУпАП.

Таким чином, доповнення статті 38 КУпАП після частини шостої новою частиною сьомою, без внесення відповідних змін до частини другої статті 38 КУпАП створить колізію при визначенні строку накладення стягнення саме за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтями 210 і 210-1 КУпАП, адже частина друга статті 38 КУпАП передбачає для таких правопорушень і надалі застосовувати тримісячний строк.

Відповідно до статті 245 КУпАП завданнями провадження в справах про адміністративні правопорушення є: своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її точно відповідно до закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності.

Зі свого боку пропозиція накладати стягнення за вчинення правопорушень «протягом трьох років з дня його вчинення або виявлення» не відповідає принципу диференціації, який закладений в частини третю – шосту статті 38 КУпАП і полягає в тому, що строк накладення стягнення «з моменту виявлення» правопорушення має бути меншим та включатися до строку накладення стягнення «з моменту вчинення» правопорушення.

		<p><i>Крім того, в пояснювальній записці до законопроекту, підготовленій Міністром оборони, зазначено, яким саме чином таке доповнення удосконалив наразі чинний механізм накладення стягнення.</i></p> <p><i>Таким чином, можливість накладати стягнення протягом трьох років з моменту виявлення не забезпечить як своєчасність з'ясування обставин справи, так і зміцнення законності</i></p>
2	<p>Стаття 210 Кодексу України про адміністративні правопорушення Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку</p> <p>Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку – тягне за собою накладення штрафу від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Стаття 210¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення Порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію</p> <p>Порушення законодавства про оборону, військовий обов'язок і військову службу, мобілізаційну підготовку та мобілізацію – тягне за собою накладення штрафу на громадян та посадових осіб від двох тисяч до п'яти тисяч (34 000 – 85 000 тис. грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в умовах особливого періоду, –</p>	<p>Відповідно до статті 23 КУпАП адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.</p> <p><i>Враховуючи цілі та завдання законопроекту, запропоновані до статей 210 та 210-1 КУпАП, зміни не забезпечують власне удосконалення того механізму притягнення до відповідальності за діяння, передбачені зазначеними статтями КУпАП, оскільки навіть у новій редакції положення статей 210 та 210-1 КУпАП (аналогічно чинним редакціям) не передбачають:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - деталізації діянь (дій чи бездіяльності), за вчинення яких передбачається відповідальність як за статтею 210 КУпАП, так і за статтею 210-1 КУпАП, що ускладнює належну правову кваліфікацію діянь за відповідними складами адміністративних правопорушень; - належного визначення спеціального статусу осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності

	<p>тягнуть за собою накладення штрафу на громадян та посадових осіб від дев'яти тисяч до дванадцяти тисяч (153 000 – 204 000 тис. грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p>	<p><i>залежно від того чи іншого діяння (дій чи бездіяльності) як підстави притягнення до такої відповідальності;</i></p> <p><i>- диференціації видів/розміру стягнення залежно від спеціального статусу осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності.</i></p> <p>Відповідно до статті 27 КУпАП штраф є грошовим стягненням, що накладається на громадян, посадових і юридичних осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.</p> <p>Відповідно до частини першої статті 33 КУпАП при накладенні стягнення враховуються характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність.</p> <p><i>Запропоноване кратне збільшення розміру штрафу без удосконалення чинних засад притягнення до адміністративної відповідальності в контексті статей 210 та 210-1 КУпАП не відповідає меті законопроекту, адже не забезпечує завдання, які мають лежати в основі провадження у справах про адміністративні правопорушення</i></p>
<p>3</p>	<p>Частина п'ята статті 258 Кодексу України про адміністративні правопорушення</p> <p>Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається</p> <p>...</p> <p><i>Протокол не складається у разі вчинення в особливий період адміністративних правопорушень, передбачених</i></p>	<p>Відповідно до положень статті 255 КУпАП складання протоколу про адміністративне правопорушення за статтями 210, 210-1 взагалі не передбачено.</p> <p>Зокрема, відповідно до частини першої статті 235 КУпАП територіальні центри комплектування та соціальної підтримки розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про</p>

	<p><i>статтями 210, 210¹ цього Кодексу, розгляд яких належить до компетенції територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (крім правопорушень, вчинених військовозобов'язаними чи резервістами, які перебувають у запасі Служби безпеки України або Служби зовнішньої розвідки України), якщо особа не з'являється без поважних причин або без повідомлення причин неприбуття на виклик територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, будучи належним чином повідомленою про дату, час і місце виклику, та за наявності у територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки підтвердної інформації про отримання особою виклику.</i></p>	<p>порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку, про порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, про зіпсуття військово-облікових документів чи втрату їх з необережності (статті 210, 210-1, 211 (крім правопорушень, вчинених військовозобов'язаними чи резервістами, які перебувають у запасі Служби безпеки України або Служби зовнішньої розвідки України)).</p> <p>Згідно з частиною другою цієї ж статті від імені територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право керівники територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, які з огляду на положення статті 284 КУпАП виносять <u>постанову у справі про адміністративне правопорушення.</u></p> <p><i>Таким чином, доповнення статті 258 новою частиною про можливість не складати протокол для правопорушень, передбачених статтями 210, 210-1, саме в особливий період є недоцільним, оскільки запропоновані зміни не узгоджуються з наразі чинними положеннями КУпАП, якими передбачено інший порядок розгляду таких справ і накладення стягнення</i></p>
4	<p>Частина четверта статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення Строки адміністративного затримання Осіб, які порушили законодавство про оборону, військовий обов'язок і військову службу, правила військового обліку, мобілізаційну підготовку</p>	<p>Відповідно до положень статті 255 КУпАП складання протоколу про адміністративне правопорушення за статтями 210, 210-1 взагалі не передбачено.</p> <p>Зокрема, відповідно до частини першої статті 235 КУпАП територіальні центри комплектування та соціальної підтримки розглядають справи про такі</p>

та мобілізацію, під час дії особливого періоду може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи та/або з'ясування обставин правопорушення – до трьох діб

адміністративні правопорушення: про порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку, про порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, про зіпсуття військово-облікових документів чи втрату їх з необережності (статті 210, 210-1, 211 (крім правопорушень, вчинених військовозобов'язаними чи резервістами, які перебувають у запасі Служби безпеки України або Служби зовнішньої розвідки України)).

Згідно з частиною другою цієї ж статті від імені територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право керівники територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, які з огляду на положення статті 284 КУпАП виносять постанову у справі про адміністративне правопорушення.

Статтею 29 Конституції України гарантовано право кожної людини на свободу та особисту недоторканність.

Крім того, відповідно до частини другої статті 64 Конституції України в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Конституції.

Водночас частиною першою статті 260 КУпАП передбачено, що у випадках, прямо передбачених законами України, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи,

		<p>складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення допускається адміністративне затримання особи. Таким чином, затримання осіб за вчинення правопорушень, передбачених статтями 210 та 210-1 КУпАП, можливе лише після винесення уповноваженою на те особою постанови про накладення адміністративного стягнення з метою її виконання, що вже свідчить про попереднє встановлення особи та з'ясування обставин правопорушення.</p> <p><i>Запропоновані зміни повністю не узгоджуються із загальними нормами, що передбачають підстави адміністративного затримання (частина перша статті 260 КУпАП), механізм розгляду справ і накладення стягнення саме за правопорушення, передбачені статтями 210 та 210-1 (стаття 235, стаття 255, стаття 284 КУпАП), і гарантованим конституційним правом на свободу та особисту недоторканність, яке не може бути скасованим в умовах воєнного або надзвичайного стану</i></p>
--	--	--

Зауваження та пропозиції до законопроекту підготовлено членом Центру надання методичної допомоги та координації волонтерського руху адвокатів з правового захисту військовослужбовців НААУ Мандриком Владиславом Володимировичем.